

No: 1862 – Mahreç İşareti

BAFRA PİRİNCİ

Tescil Ettiren
BAFRA KAYMAKAMLIĞI

Bu coğrafi işaret, 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu kapsamında 11.10.2022 tarihinden itibaren korunmak üzere 22.05.2026 tarihinde tescil edilmiştir.

Tescil No	: 1862
Tescil Tarihi	: 22.05.2026
Başvuru No	: C2022/000341
Başvuru Tarihi	: 11.10.2022
Coğrafi İşaretin Adı	: Bafra Pirinci
Ürün / Ürün Grubu	: Pirinç / Diğer ürünler
Coğrafi İşaretin Türü	: Mahreç işareti
Tescil Ettiren	: Bafra Kaymakamlığı
Tescil Ettirenin Adresi	: Büyükcami Mah. Cumhuriyet 2 Meydanı Bafra SAMSUN
Coğrafi Sınır	: Samsun ili Bafra Ovası
Kullanım Biçimi	: Bafra Pirinci ibaresi ve mahreç işareti amblemi, ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde yer alır. Ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde kullanılmadığında, Bafra Pirinci ibaresi ve mahreç işareti amblemi, işletmede kolayca görülecek şekilde bulundurulur.

Ürünün Tanımı ve Ayırt Edici Özellikleri:

Bafra Pirinci, Bafra Ovası'nda aşağıda tanımlanan bölgelerde uzun tane c tipi olarak tanımlanan tohumlar kullanılarak yetiştirilen çeltiklerden, yine coğrafi sınırdaki kavuzları soyulup parlatılarak elde edilen pirinçlerdir. Bafra Ovası, Kızılırmak Deltası'nın oluşturduğu alüvyal bir arazi olarak tanımlanır. Bafra ilçesi, Kızılırmak Nehri'nin taşıdığı zengin alüvyonlu toprakların meydana getirdiği geniş delta üzerinde kuruludur. Ova, yaklaşık 40 km uzunluğa ve yer yer 20 km derinliğe sahip olup Karadeniz Bölgesi'nin en büyük ova düzlüğü niteliğindedir.

Bafra Pirinci üretimi amacıyla çeltik bitkileri Kızılırmak Nehri'nin Karadeniz'e döktüğü yerden başlayarak yaklaşık 30 km'lik hat boyunca, nehrin her iki yakasında yer alan ve ortalama 14 km genişliğe ulaşan alanda 0 - 20 metre yükselti aralığında üretilir. Coğrafi sınır içerisinde çeltik tarımı iki veya üç yıllık münavebe sistemi ile yapılır.

Çeltik bitkisi, erken ilkbahar dönemindeki ekim ve vejetatif gelişme safhasında serin iklim koşullarında, dane dolmuş ve olgunlaşma dönemlerinde ise sıcak koşullarda gelişir. Bafra Ovası'nda kışlar ılık, yazlar çok sıcak ve kurak geçer. Ovanın Akdeniz iklimine özgü mikroklima özellik göstermesi, çeltik tanelerinin boyutları, dolgunluğu ve şeffaf görünümü üzerinde etkili olur. Sıcaklık koşullarının etkisiyle çeltikte dekara verim 765 - 852 kg arasında gerçekleşir.

Günlük güneşlenme süresi haritaları incelendiğinde, Bafra Ovası 6,01 - 6,25 saat/gün ortalama güneşlenme süresi ile Karadeniz Bölgesi'nde en yüksek değerlere sahip olduğu görülür. Özellikle generatif gelişme ve tane dolmuş dönemlerinde ışıklenme süresinin; çeltik tane eni, uzunluğu, genişliği ve bin tane ağırlığı üzerinde olumlu etkileri bulunur. Ovanın az yağış alması ve güneşlenme süresinin uzun olması, çeltiğin tane boyunu ve tane ağırlığını artırır.

Bafra Ovası'nın toprakları killi-tınlı yapıda alüvyal özellik gösterir ve hafif ile orta dereceler arasında değişen tuzluluk içerir. Tuzlu toprak koşullarında yetiştirilen çeltik taneleri daha camsı ve mat bir görünüm kazanır, tanelerde beyaz göbekli veya tebeşirli alan oluşumu azalır.

Bafra Pirincinin coğrafi sınırdaki uzun bir geçmişi bulunur ve Bafra Ovası'nın tarım ekonomisinde önemli bir yer tutar. Coğrafi sınırın toprak yapısı ve iklim özelliklerinin çeltik yetiştiriciliğine elverişli olması, bölgede uzun yıllardır çeltik tarımı yapılması sonucu üreticilerin bilgi ve tecrübe kazanması ile ürünün kalite özelliklerinin süreklilik göstermesinin yanı sıra coğrafi sınır ile Bafra Pirinci arasında ün bağı bulunur.

Üretim Metodu:

Çeltik bitkisinin hasadı ve harmanından sonra elde edilen kavuzlu ürüne çeltik, kavuzları soyulmuş fakat parlatma işlemi yapılmamış daneye kargo, kavuzları soyulmuş ve parlatılmış ürüne pirinç adı verilir. Aşağıda belirtilen şekilde coğrafi sınırdaki yetiştirilen çeltiklerden yine coğrafi sınırdaki kavuzları soyulup parlatılarak elde edilen pirinçler Bafra Pirinci olarak adlandırılır.

Toprak hazırlığı

Üretim için çeltik tarımı % 4'e kadar eğime sahip arazilerde yapılır. Toprak hazırlığı amacıyla tavalar saban yardımıyla sürülerek ilk sürüm işlemi yapılır. Arazide daha önce Bafra Pirinci üretimi yapılmışsa ilk sürüm işlemi hasadın ardından 1 ay içinde yapılmalıdır. Mart ayında hava şartları müsait olunca ikinci sürüm goble disk yardımıyla yapılır. Ardından dik kültivatör yardımıyla toprak inceltilecek lazerli tesviye yapılır. Daha sonra toprak

gübrelemesi yapılarak diskora ve tırmık yardımıyla gübrenin toprak içerisine karışması sağlanır. Tır pulluğu kullanılarak toprak seddeler oluşturulmak suretiyle tavalar hazırlanır. Arazinin topoğrafik özelliklerine bağlı olarak tavaların her biri en az 40 - 50 metre ebatlarında oluşturulur.

Tavalar oluşturulduktan sonra keşanlama yapılarak toprak hazırlığı tamamlanır. Keşanlama işlemi için keşan aleti kullanılır. Keşan aleti traktör arkasına üç kollu askı sistemiyle takılan 4 veya 5 metre boyunda düz bir boru şeklinde tarım aletidir. Keşanlama işleminde tavalar 5 - 10 cm su ile doldurularak tavaların içleri düzlenir. Bu işlemle aynı zamanda toprağın üst kısmında yumuşak bünyeli bir tabaka oluşturulur.

Ekim zamanı ve sıklığı

Bölgede Bafra Pirinci üretimi için tohum ekimi, toprak sıcaklığının 12 - 15 °C üstüne çıktığı zaman takip edilerek mayıs ayı içinde yapılır. Tohumluk olarak uzun tane c tipi olarak tanımlanan tohumlar kullanılır. Ekim işlemi, tohumlara ön çimlendirme uygulamasından sonra yapılır. Ön çimlendirme işlemi için çuvallar içerisinde yer alan çeltik tohumları 36 - 48 saat su içerisinde bekletildikten sonra sudan çıkartılıp, 12 - 24 saat çuval içerisinde kuru ortamda bekletilir. Ekim işlemi; elle, traktör arkasına asılı gübre saçıcı ya da drone ile su içerisine serpme şeklinde yapılır. Dekara 18 - 22 kg tohum atılır.

Sulama

Tavalar oluşturulduktan sonra toprağın su sızdırma durumuna göre her gün ya da gün aşırı tavalara su doldurma işlemi yapılır. Su arklarından gelen suyla tavalara doldurulur. Ekimden hasada kadar olan dönemde tarla yüzeyi suyla kaplı tutulur.

Su yüksekliği, bitkilerin gelişmesine bağlı olarak aşağıda belirtildiği şekilde artırılır.

- Çimlenme, fide gelişmesi, erken kardeşlenme (1 mayıs - 30 haziran) döneminde su yüksekliği 3 - 5 cm.
- Kardeşlenme devresi sonunda (1 temmuz - 15 ağustos) su yüksekliği 5 - 10 cm.
- Salkım oluşum döneminde su yüksekliği 15 cm. (16 ağustos - 30 ağustos)
- Çiçeklenme döneminde (16 ağustos - 30 ağustos) su yüksekliği 15 cm.

Hasattan 10 gün öncesine kadar tavalara su verilmesi durdurulmamalıdır. Gübreleme ve ilaçlama uygulamalarında tava içindeki sular, drenaj kanallarına verilerek tavalara tamamen boşaltılmalıdır.

Gübreleme

Çeltik bitkisinin yetişmesi için toprakta azot, fosfor ve potasyuma daha fazla ihtiyaç duyulur. Mevcut toprağın analiz sonuçlarına göre bu elementleri içeren gerekli gübre cinsleri toprağa verilir.

Toprak hazırlık aşamasında sonra birinci üst gübreleme ekimden 25 - 30 gün sonra yapılır. İkinci üst gübreleme ekimden 50 - 60 gün sonra yapılır. Gübreleme tavalardaki sular drene edildikten sonra uygulanır. Gübre serpidikten 1 - 2 gün sonra tekrar tavalara su doldurma yöntemi ile su verilir.

Hastalık ve yabancı otlarla mücadele

Çeltik su içinde yetişen, sıcak ve nemli iklim koşullarına uyum göstermiş bir bitki olduğundan, diğer kültür bitkilerine göre hastalıkların ortaya çıkışı ve yayılması daha fazla olmaktadır. Bu hastalıkların kontrolü ilaçlı mücadele ile yapılır. İlaçlama sabah erken veya akşam serinliğinde, rüzgârsız havada yapılır.

Bölgede en önemli olan çeltik yanıklığı hastalığına kurt boğazı, sam vurması ve pas gibi isimler verilir. Bu hastalık mantarı kaynaklı bir hastalıktır ve çeltiğin yaprak ayasında, kınında, sap ve salkım kısımlarında görülür. Hastalık % 80 - 98 oranında nem, 26 - 28 °C sıcaklık ve bulutlu havada başlar. Yaprak lekeleri temmuz ayından itibaren, iğ veya baklava dilimi şeklinde, iki ucu sivri, ortası gri bej veya saman sarısı lekeler şeklinde görülür. Başlangıçta küçük olan lekeler büyür, birleşir ve yaprağın kurumasına neden olabilir.

Çeltik yanıklığı ile kültürel mücadele için temiz tohum kullanılmalı, hastalığa dayanıklı çeşitler ekilmeli, hasat sonrası anız bozulmalı, fazla azotlu gübre vermekten kaçınılmalı ve sulama suyunun soğuk olmamasına özen gösterilmelidir. Kimyasal mücadele için ise yeşil aksam ilaçlaması şeklinde kimyasal mücadele yapılır. İlaçlama hastalık etmeninin belirtilerinin görülmesini takiben yapılmalı, ilaçlar dozunda ve zamanında uygulanmalıdır.

Hasat zamanı ve yöntemi

Hasat, eylül ve ekim aylarında yapılır. Çeltikler, salkım çıkardıktan 42 gün sonra hasat edilir. Hasat ve harmanlama işlemi kombine paletli biçerdöverlerle yapılır. Çeltik hasat edildikten sonra 12 saat içerisinde kurutulmalıdır. Kurutma işlemi güneş altında sergenlerde 4 - 5 gün tutularak ya da mekanik kurutma tesislerinde 4 - 8 saat içerisinde yapılır. Kavuzdan ayırma ve parlatma işlemi pirinç fabrikalarında bulunan özel makineler vasıtasıyla yapılır.

Depolama ve ambalajlama

Ürün depolanmadan önce, çıplak tane, kırık tane, boş kavuz, sap-saman parçaları ve diğer yabancı maddelerden temizlenir. Depolama işlemi, ambarlarda tane nemi %14'e düşürüldüğünde bez veya keten çuvallar içerisinde uygulanır. Çuvallar, ağaçtan yapılmış platformlar üzerine yığılarak depolanır. Depoların yağmur ve kardan korunması ve yeterli hava alması yeterlidir. Bafra Pirinci 2,5 ve 5 kg paketler halinde ambalajlanarak piyasaya sunulur.

Coğrafi Sınır İçerisinde Gerçekleşmesi Gereken Üretim, İşleme ve Diğer İşlemler:

Bafra Pirincinin coğrafi sınırda uzun bir geçmişi bulunur ve Bafra Ovasının tarım ekonomisinde önemli bir yer tutar. Coğrafi sınırın toprak yapısı ve iklim özelliklerinin çeltik yetiştiriciliğine elverişli olması, bölgede uzun yıllardır çeltik tarımı yapılması sonucu üreticilerin bilgi ve tecrübe kazanması ile ürünün kalite özelliklerinin süreklilik göstermesinin yanı sıra coğrafi sınır ile arasında ün bağı bulunan Bafra Pirincinin tüm üretim aşamaları, coğrafi sınırda gerçekleşir.

Denetleme:

Denetimler; Bafra Kaymakamlığının koordinatörlüğünde ve Bafra Kaymakamlığı, Bafra Ticaret ve Sanayi Odası, Bafra İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü ve Bafra Ziraat Odasından konuda uzman 1'er kişinin katılımıyla 4 kişiden oluşan denetim mercii tarafından gerçekleştirilir.

Denetimler, düzenli olarak yılda 1 defa, ayrıca gerek görülmesi ve şikâyet halinde her zaman yapılabilir.

Denetime esas kriterlere aşağıda yer verilmektedir.

- Üretimin coğrafi sınırda yapılması,
- Üretim metoduna uygunluk
- Bafra Pirinci ibaresinin ve mahreç işareti ambleminin kullanımının uygunluğu.

Denetim mercii, kamu kuruluşlarından veya özel kuruluşlardan veya bunlarda görevli uzman gerçek veya tüzel kişilerden, denetimin gerçekleştirilmesi sırasında faydalanabilir veya hizmet satın alabilir. Tescil ettiren, hakların korunmasında hukuki süreçleri yürütür.